SAO TẾT MÙI SỬU, — 30 TẾT 1991 MỘT SỐ : 0$02 SEAT FEO BA 10 JUILLET 1925

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 1140

	HANOI							
	Bán lẻ hàng ngày	Bán lẻ hàng ngày và hàng tuần	Bán lẻ hàng tuần	Bán lẻ hàng tháng	Nam-định, Hải-dương, Haiphong	Hà-đông, Sơn-tây, Bắc-ninh, Hưng-yên, Thái-bình, Phúc-yên, Vĩnh-yên	Ngoại quốc
Một năm.	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	12$00	
Các làng và							
Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»	
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00	
Ba tháng .	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00	
Một tháng.	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00	

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE n° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

1re page. — Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par continuation et par insertion. . . . . 0$15 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Bán giá nhất định

Bắt chước cái gương những nhà buôn tây và nhờ các báo chương cổ động, mà nhiều cửa hàng người Việt Nam ta đã theo đòi cái lối: « *Bán giá nhất định* ». Cái lối ấy hình như không phải chỉ một thực-hành mà thôi, lắm khi nó còn đức hẳn ra câu nguyên-lý, in vào mảnh giấy hay khắc vào tấm biển đem nêu rõ rệ ở trước cửa hàng. Ta còn thấy hoặc có nhà chẳng những chịu rằng « *bán giá nhất định* », ở đ'rới lại phụ thêm « *không phải mặc cả* » nữa. Đã đặt thành nguyên-lý, lại giảng giải nguyên lý rứt phân minh, rồi lại đem ra ứng dụng ngay tức thì, nêu quả được như vậy thời ai còn phải đàm luận cho dài dòng vô ích.

Nhưng xét kỹ ra, cả bên mua, cả bên bán, đôi bên hiện chưa mấy người đánh nhận cái nguyên-lý ấy làm phải, sự tưởng *nhất-định* kia thực chưa lấy gì làm *nhất định*.

Này thử để ý ta xem. Ở cái cửa hàng phố. . . . một bà lão nhà quê mặc cả mua một thước vải trúc bâu thật giá là 45 xu. Bà bắt đầu chỉ giả cót hai hào, hai hào hai. Bà đi chán một lúc rồi đến giả : hai hào rưỡi, ba hào. Nhà hàng trước còn vờn-vã sau có ý không muốn đáp. Bà đòi xem lại vải. Rồi bà giả cho ba hào rưỡi, bốn hào, rồi bà lại bỏ ra đi. Mãi đến vòng thứ tư nhà hàng thấy giai, hình như muốn giả và bà lão mới đành thực chịu mua cái giá nhất-định vẫn là 45 xu một thước.

Một thước vải mặc cả như thế, thì bao nhiêu thứ hàng giống như thước vải, nghĩa là vào bực trung bình chịu phải mặc cả bao lâu mới ngã giá : Mà cái trò đòi, hàng càng nhiều tiền như một súc nhỏ như một bì sợi càng phải ít mặc cả, thì hàng càng ít tiền như một mớ rau, như một con cá lại càng phải mặc cả nhiều.

Hoặc còn khi không phải hàng mua mà cũng rất chiều mặc cả mới là lạ. Kỳ giả còn nhớ có nhiều bận đi tàu thủy của hiệu các chú tự Nam-định lên Hà-nội hay tự Hà-nội xuống Hưng-yên. Khi tàu đang đi giữa sông, một chú cầm một quyển vé, có anh hầu sáng theo sau tay nâng cái giỏ ấm để đựng tiền. Hành-khách người Nam ta nằm ngồi chen chúc ngổn ngang ở từng dưới, nói khí vô phép, tưởng cũng chẳng khác gì hàng hóa xếp ở trong khoang vậy. Giá vé nhất định — chú khách nghĩ cũng kỳ — đi từ Hà-nội hay từ Nam-định, bắt cứ ghé vào bến xa gần thế nào hay đi cho đến cùng đường là ba hào chỉ. Khôn như hành khách có phải ai ai cũng chịu cho cái ba hào ấy là nhất định ở đâu! Nghĩ là thỉnh thoảng vẫn có một đôi hay nhiều người còn muốn bới lại một vài xu mà lạy lục, nằn nì « *tôi xin chú* ». Nhưng nào chú có chợ! Chú ra oai chú mắng, có khi tệ quá, cuối giờ cả vỗ đánh đập như tra, như khảo, lúc bấy giờ hành khách mới chịu đưa nốt đồng xu vẫn cầm sẵn trong tay hay còn gâm trong túi. Tội nghiệp! ra vừa phải mắng, vừa phải đón mà vẫn phải hoàn giả đủ tiền chiều theo giá vé đã nhất định. Khi ta gặp những chuyện như vậy, ta không thể tự ngăn mà không hỏi : *một bên tàn bạo với một bên nô lệ thì bên nào đáng tội hơn?* và người Nam ta đã chịu hội ý cái giá nhất-định là thế nào cho chưa?

Ấy là bên mua. Còn bên bán? Ta lại lấy ngay chính cửa hàng ở trên và cái thước vải giả 45 xu. Bà lão nhà quê lạ mặt, mua phải giả đủ tiền. Có con gái kể cho khách quen mua chỉ độ 44 hay 43 may cũng được. Nếu câu : « *Càng quen càng lên cho đau* » mà đúng, thì bâu hàng có cái lối « *chỉm chước* » hay cái riêng « *giá nội* » tuy rằng ngầm ngầm mà thường cũng có phần đúng nữa.

Một con gà nói 40 xu mà ấy bán chỉ 25 xu. Một nải chuối nói bao hai mươi rút lại chỉ 3, 4 xu là cùng. Ta muốn rõ cái giá nhất-định đối với người bâu như thế nào, ta cứ liên qua trên chợ thì đủ rõ. Và ở đây, nếu người bâu có giá nhất định, thời có khi *buổi chợ* không còn *nhao nhao* làm như câu tục ngữ ta thường nói.

Nhưng lạ nữa, là có lúc cái giá nhất định in đã rành rành mà hóa không nhất định! Ta muốn nói riêng đến những sách truyện quốc-ngữ. Một quyển Tam-thiên-tự giá đề 0 p. 60 Một quyển Nhị-độ Mai giá đề 0 p. 35. Giá đã đề nhất định, khách hàng tất phải chiếu theo cái giá ấy mà mua. Thế mà không. Ai mua như thế là hớ to. Ai đọc được sổ *rập* bày giờ là bị lừa đảo. Vì cái giá đề ấy thực không có giá trị nào. Biết mặc cả ra, quyển Tam thiên tự chỉ 0 p. 25; quyển Nhị độ-Mai chỉ 0 p. 17 hay 0 p. 18 là mua được mà thôi. Cách đặt giá này nghe đâu do tự một nhà in xưa, không biết nghĩ ngợi làm sao, xuất bản được quyển sách nào, là cái giá đề cũng hơn cái giá thực bán ít ra là một gấp mười, đến nỗi lúc bán cắt cho ai phải trừ hoa hồng những 50, 60, cùng là 70 thành. Hàng bán trừ ra năng sâu, bảy mươi thành, quái lạ! đến hàng bán *sơn* trường cũng không đến nỗi rẻ rúng quá như thế! Thực là giá hàng bốc lên giời mà chính hàng dìm xuống đất. Thực là giá hàng đã định mà chẳng ai dám tin ai, lại còn như muốn lừa dao lẫn nhau vậy. Nếu cái lối buôn bán ấy tưởng không lên, nhà in kia nghe đâu tan tác đã lâu rồi. Thế mà tiếc thay, ta lại thấy có hàng bán sách hiện nay còn muốn ngả nghiêng vào con đường không lấy gì làm hay ấy. Một quyển chuyện in giá mới tăng lên 35 xu mà thực giá bán vẫn chỉ 25 xu như trước. Món hàng vải hão mà mỗi bận tái bản hơn kém nhau một hào có là mấy! Ta chẳng rõ các nhà phát-hành và các nhà bán sách bên nước Pháp có cái thuật đặt giá sách thế nào cho thực-thà hơn không?

Tóm lại bài này, ta xin nói : cái giá nhất định đối với dân Việt-Nam ta thực còn là một món xa-xỉ vậy. Chỉ một câu phương-ngôn : « *Bán hàng nói thách, làm khách giả rẻ* » cũng đủ hiểu được cái tâm-lý của cả đôi bên, bên bán và bên mua ra làm sao. Ta lại hay cái giá gọi là nhất-định đối với bất cứ dân nào cũng chẳng khác gì như cái kim tự thạch trở được gần phương Bắc chỉ không đúng hẳn phương Bắc bao giờ. Cái giá hàng bắt cứ là thứ gì, hay ở đâu đâu nữa, thường vẫn tuỳ theo số người ganh đua và số người cần dùng nhiều, ít mà thay đổi cao hay hạ không có chừng. Nhưng dù thế nào, sự nhất-định cũng có phần chắc chắn, có nhiều điều tiện lợi, ta nên lấy làm thắng mặc mà đưa dẫy sự mua bán của ta chớ nên sai lạc quá. Muốn cho được nhất-định, ta không cần nói, ai cũng hay là các nhà buôn phải bắt đầu làm trước để lấy lòng tin của khách mua, làm cho khách mua sau này dẫu có tính nghiệt ngọng keo cú *có kẻ thêm bớt* cũng phải ép mình vào theo cái giá nhất định, vì biết rằng mặc cả mất công, mất thời giờ mà vô-ích. Rồi khi nào đôi bên mua bán đã sẵn có bụng thực-thà mà tin nhau, thời bấy giờ cái giá trị tự nhiên mà nhà-định không ai phải đàm luận đến nữa.

N. Ô. N.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 7 Juillet 1923

Quan Poincaré ốm tại Thủ-dân nghị-viện

Có ông nghị-viên chất vấn chính-phủ về một bức thư của đức Giáo-hoàng có ý trái với cái chính-sách của nước Pháp đối với vấn đề bồi khoản. Quan Poincaré phân trần mọi lẽ rồi nghị-viện đầu phiếu ưng chuẩn cái chương trình của chính-phủ. 86 phiếu ưng là 388, chỉ có 190 là không ưng mà thôi.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux ngày 9 Juil et 1923

Tại Thủ-dân nghị-viện

Thủ dân nghị viện đã ưng chuẩn bản giao ước nhất-thiết Washington. 85 phiếu ưng-thuận là 460 cái, 85 phiếu không ưng là 106 cái.

Sáng ngày hôm thứ hai, thủ dân nghị-viện bàn đến bản giao-ước nói về cái vấn-đề Thái-bình-dương.

Hội Vạn-quốc

Tòa trị-sự hội Vạn-quốc đồng-thanh ưng thuận một khoản nói rằng hội-đồng khoa ngoại hội-đồng cai-trị hạt sông Sarre về những công cuộc của hội-đồng đã làm được trong năm rưỡi nay.

Giáo hội đối với việc trù binh

Nguyên đức Caretti là đại-sứ của đức Giáo-hoàng vẫng mặt nên ông thư-ký tại bộ đại-sứ có đến bộ ngoại-giao nói rằng : Về việc nước Bỉ xử trí đối với người Đức năm qua hôm tại Daisbourg mới rồi, giáo-hội có đáp lại rằng : nước Pháp cũng như nước Bỉ, cái quyền được mà cái thế bắt phải thi-hành mọi phương-sách để phòng bị, cho những sự hành-thích mới rồi khỏi xảy ra nữa.

Việc nước Bỉ

Các hội tái-quốc nước Bỉ có biểu-tình bất-bình về việc hành-thích ở Duisbourg mới rồi, Có hàng mấy nghìn người dự cuộc biểu-tình ấy.

Cuộc hội-nghị giảng-hòa Đông-âu

Các đại biểu Đồng-minh có hội-nghị với nhau. Các nhà giám định xét về việc rút quân ở Constantinople về và các việc nhượng đất quyền.

Việc trong các hạt trú binh

Mấy người thân-hào nước Đức tại Dusseldorf sẽ phải tổng giam cho đến khi nào một người Pháp tên là Schuleder phải bắt ở Mannheim và đem đến tòa án Leipzig được thả về thì những người ấy mới được tha. Hiện nay bốn người đã phải bắt.

Vì người Đức hủy hoại đường điện-thoại nên thành Dortmend phải phạt 10 triệu marks.

Tại thành Witten, vì một người lính Anh bị hành-thích, nên ở đấy đã thiết quân luật.

Xe hỏa đụng nhau

Hai đầy xe hỏa đụng nhau ở một nhà ga tại ngoại quân thành Berlin. Sáu chục người bị thương.

Tin Trung-hoa

Ngày 30 Juin 1923

Hương cảng đặc-điện

Quân Trấn-nông-Anh tiếu vào Đức-kinh, bị tiêu-quân đánh thua. Tại Đông-giang, quân Trần-quỳnh-Minh đã nói với Tôn-đại-nguyên-soái sẽ tin hòa Tôn-đại-nguyên-soái đã ủng Trịnh-bằng-Nhiên làm Tài-chính-bộ thứ-trưởng.

Tin Bắc-kinh

Chương-thái-Viêm và Đường-thiệu-Nghi đã điện cho Vương-chính-Đình, Nhan-huệ-Khánh cùng Cố-doy-Quân khuyên nên mau mau đời bỏ Bắc-kinh, chớ nên giúp Tào-Côn mà lại theo cái gương Tào-nhi-Lâm và Chương-tôn-Tường.

Chính-đoàn hiệp thương

Buổi chiều ngày 21, các chính-đoàn hiệp thương, định mau mau chế thành hiến-pháp, soy-cử nghị-trưởng, giao-thiệp với quân-cảnh-trưởng cấm công-dân-đoàn thỉnh-nguyện.

Vấn-đề tổng-thống

Ngày 25 đã khởi cấp tiền kinh-phí về việc chế-định hiến-pháp, nhưng cấm trong khi khai-nghị hiến-pháp, không được bàn đến cái vấn-đề tuyển cử tổng-thống. Các chính-đoàn đã định đến ngày 15 tháng 8 này thì khánh-thành việc chế định hiến-pháp và tuyển cử tổng-thống nhân thể. Ngô-cảnh-Liêm đã tuyên-ngôn về Bảo-định phương-diện mỗi phiếu xin lỏ ra 3000 đồng trở lên.

Tin Thiên-tân

Bảo-định-phái ở Thiên-tân đối với việc ngày 15 tháng 8 tuyển cử tổng-thống, cho là thời hạn quá chậm, đổi làm ngày 26 tháng 6.

Tin Trương-thiệu-Tăng

Cao-lăng-Uất dự thảo 3 tờ mệnh-lệnh ; một là cách chức Lý-cẩn-Nguyên và Bành-đoãn-Di ; hai là đặng Biên-thủ-Tinh và Ôu-thế-Lâm làm nông-thương tổng-trưởng cùng giáo-dục tổng-trưởng ; ba là do Trương-thiệu-Tăng sung cử Cao-lăng Uất thay quyền nội-các tổng-lý. Khi đệ tờ mệnh lệnh lấy sung Thiệu-tân để cho Trương-thiệu-Tăng ký tên thì bị Trương ngăn-cản.

Tin Trương-đình-Ngọc

Trương-thiệu-Tăng đã ủy Trương-đình-Ngọc đem cái ấn mới cho tổng-lý đưa mang Thiên-tân, chớ giao cho Cao lăng-Uất.

Ngày 2 Juillet 1923

Hương-cảng đặc-điện

Điện-quân đánh được Bảo-quân, lại thu-phục được Anh-đức. Liên-quân tiến vào Huệ châu thành.

Tin Chữ-phụ-Thành

Bọn Chữ-phụ-Thành 185 người đã thông-điện rằng đình từ giữ Bắc kinh đi sang Thượng-hải để tập hợp khai hội và nhất định không chịu công-nhận những cách hành-vi của Bắc-kinh chính-phủ.

Thương hội nghị-án

Thương-hội tại Thượng-hải đã khai-hội quyết định 4 điều như sau này : Một là không chịu nhận Cao-lăng-Uất nhiệm chức và Tào Côn có đủ cái tư-cách làm tổng-thống ; hai là thông-điện cho các tỉnh quân-chính đã tuyên-chính trưởng quan phải duy-trì địa-phương trật tự. Phàm đại cục vẫn-đề, cho nhân dân được giải quyết ; ba là hiện tại ngũ-viện không đủ tư-cách đại biểu, quyết không công nhận những cách hành-động ; bốn là tổ-chức dân-trị ủy-viên-hội để bàn mọi việc.

Trung-Nhật giao thiệp

Quân Nhật-bản tại Hồ-nam bắt một người tiểu học-sinh vào tòa binh-sự, cưỡng bách phải tả tờ cung-trạng về việc nóm đá càng cắt đặt giấy neo của tàu Nhật. Giao-thiệp tư khoa-trưởng nghe tin đến cứu, cũng bị cưỡng bách phải ký nhận làm chứng.

NGÀY KỶ-NIỆM BÁCH CHU NIÊN ĐƯỜNG HỎA-XA THỨ NHẤT CỦA NƯỚC PHÁP

Trong một số báo ngày đầu tháng trước có nói ngày 3 Juin mới rồi, thành Andrezieux-sur-Loire đã làm lễ kỷ-niệm bách-chu-niên con đường hỏa-xa thứ nhất ở Pháp. Thực thế, vua Louis XVIII ký chỉ-dụ cho phép đặt con đường hỏa xa thứ nhất vào ngày 23 Février 1823. Đường hỏa xa ấy bắt đầu từ Saint Etienne (Pont de l'Âne), để chở than đến Andrezieux, rồi từ đấy chở đường tàu thủy trên sông Loire đến Paris.

Lễ kỷ niệm ấy rất to, có quan quận trưởng quận Loire, các ông nghị-viên trong quận ấy, cùng ông chánh quản đốc đường hỏa-xa đến dự lễ. Tại nhà ga cuối cùng của con đường hỏa-xa thứ nhất ấy về tức một trăm năm trước đây có đặt một cái biển kỷ-niệm.

VĂN UYỂN

Vịnh chùa Phú-thọ

Thắng-sơn chùa có từ bao giờ.
Qua đó lòng tà cũng ngẫn ngơ.
Trên gác chuông đồ gà quang vẫn vẳng
Trong chùa bia đá chữ còn mờ.
Ba bề nắt Thọ trông cao thấp.
Một giải sông Thao nước lững lờ
Thành cũ Thăng-nu đâu chẳng thấy,
Mà đây cây cỏ đã đầy mưa.

Đặng trần-Liệu.

Thiên bất dung tham

Ngẫm xem con Tạo khéo xoay vần,
Hèn trọng bèn khinh thớ bắc cân.
Lộc nước sẻ san ai chẳng có,
Nợ đời vay giả của đồng lầu.
Kia người nhà ngói hay thương bạn,
Nọ kẻ thâm bôi chẳng đoái thân.
Bỉ khổ sa chân cũng bỏ miệng,
Bấy giờ mới biết sợ gian.

Giống nhạn ăn quả

Vẫn-minh gặp hội mở càng rộng,
Nhạn bảo nhau tây mấy thảo nhạn.
Đất hiểm vun giống nhạn lắm quả,
Tưởng công thu chắt lợi về nhạn.
Chọn mới gạn tốt khôn nhiều giống,
Tốn mặn đưa tươi vẫn khác nhau.
Chia để đừng cho đàn sáo biết,
Rượu chưa say tính giữ người nhạn.

Lan-Đình, Nguyễn-huy-Kỷ.

Nhớ khách Sơn-tây

Tối bảo cùng nhau chửa mấy ngày,
Một năm đau đáu lại rồi ngày.
Trong vòng đánh kỳ còn vương vấn,
Giấc mộng Lý-hoài luống tỉnh say.
Ngàn dặm trông về non nước cách,
Ba sinh ân cũng nợ nần đây!
Bảo về tôi vẫng trí ấy nhỉ?
Nhớ bác bơ phờ sớt nhột thay.

Tràng-khanh, Lê-đình-Toại.

Phái phụ-nữ cũng gia sức vận-động cuộc hòa bình (1)

(Tiếp theo)

Trong cuộc hội nghị ấy chiếm cái địa-vị trọng-yếu nhất là bọn phụ-nữ nước Mỹ, chẳng những vì nhân số nhiều mà chính bà nữ-sĩ Jane Addams là người Mỹ làm chủ tịch; bà này người đầu não để thành-minh lình-thần lại cho đảo ; cái phương-pháp của bà ở chốn hội-trường dẫn đạo và thương-thuyết thật xứng đáng làm bền-xuất cho các nhà chủ tịch; mỗi khi gặp cái lúc trong hội trường ý-kiến có điều gì sung-đột, bà có cái phương-pháp rất xảo diệu tránh khỏi được sự ngay hiểm lẫy cả.

Hết thảy mọi người phụ-nữ dự cuộc hội nghị ấy không ai đem chuyện chiến-tranh qui cứu về cái tội ác của địch-quốc, ai cũng chỉ tự trách bị lấy mình rằng xưa nay không quan tâm đến cái sự-nghiệp hòa bình mà đến nỗi thế.

Một cái hiện-tượng tốt nhất trong cuộc hội-nghị là cái tình-thần tự chủ, tự cải hao nhiêu phụ-nữ các nước vào một nhà, giống nòi khác nhau, ngôn-ngữ khác nhau, mỗi người đều có một cái thỉ-điểm không ai giống ai, mà đoàn kết nhất khí được với nhau, cái thái-độ trong hội-trường cực kỳ nghiêm túc, cùng nhau thương nghị ai cũng có một cái kiến-thượng công bình, đó tức đều là cái chứng tự tự chủ rất lớn.

Người phụ-nữ đã có chân trong cuộc hội nghị ấy đã là người trong các nước giao chiến cũng đều hết sức mưu sự hòa-bình, hoặc tinh cách giao hoàn ở bình nước nọ với nước kia, hoặc tinh cách tuyên bảo lin tức cho những gia-đình cốt nhục ly-tán, hoặc mạo hiểm tới cõi chiến trường thu-thập những tài liệu người trong các nước giao chiến trần-thuật với nhau. Lệ như cô Trua Granhoff à một người con gái thanh niên nước Đức, gỡ từng sưu-tập xuất các phương diện được nhiều văn thư về chuyện thương yêu nhau cùng mưu riêng toàn người và cả bản thương yêu nhau, chiến-tranh chẳng qua là một cách cướp giật nhau người ta phải làm sự trái bản tinh mà tồi tàn nhau vậy.

Một bà nữ-sĩ đề xướng cái chủ-nghĩa non-kháng rất mãnh liệt là bà Rogerlof có một câu chánh-ngữ rất gọn là : « Cái điều tôi cần tu sửa nói được ngày nào, cái mảnh trong huyết quản ta còn lưu động được ngày nào thì ngày ấy ta chẳng còn vị binh-hòa mà nỗ-lực làm công, ta không quản đem cái sinh-mệnh chống cái bạo phách của ta làm đại giá mà hy sinh cho nó vậy ». Câu chánh ngữ ấy có ích ngày nay chẳng thành ra một cái luận điệu chung sẽ bắt thầy phụ-nữ các nước Âu Mỹ. Ấy cái khuynh-hướng của bọn phụ-nữ chuyên chú về hòa bình như thế, nhưng không chắc cái khuynh-hướng ấy đánh ngã được cái dục-vọng tham tàn và yêu cầu là mấy rằng không ? xin hỏi một câu rất thổ-lộ đó-bà xưa nay mến hay ít yêu ?

B. dịch thuật

(1) Xem số báo ngày 6 Juillet 1923.

Phát phần thưởng

Tại trường Yên-phụ (Yên-phong)

Ngày 9 Juin tại trường Pháp-Việt Yên-phụ (Bắc-ninh) đã làm lễ phát phần thưởng cho các học-sinh. Nguyên trường này là trường mà quan huyện Yên phong Hoàng hữu-Đôn đã xin nhà-nước lập ra, nên ngài có quyền được cho ít tiền mua sách vở giấy bút, hợp với sách của nhà Học-chánh cho thì học-trò cũng được thưởng khá khá. Hôm ấy quan huyện bận, có quan trợ-tá Khổng-năng-Thiện về chứng kiến. Khi quan trợ, các thân-hào, cùng các phụ mẫu học-trò an tọa rồi thì ông giáo nhất Lê-nho Cúc đọc một bài diễn văn đại ý nói cảm ơn các quý-chức đến dự lễ, kể ân-trạch quan huyện, so-sánh Hán-học với Nam học và những điều ngăn trở của sự học. Đoạn, ông giáo nhì Đặng-văn-Vinh gọi tên và phát thưởng cho các học trò. Khi lĩnh thưởng xong, 4 cậu học trò đứng dậy đồng thanh đọc một bài ca có ý cảm ơn các quý chức và khuyên răn lẫn nhau nên cố gắng học-hành chuyên cần. Sau đến quan trợ nói một đoạn dài, đại ý bảo ai nấy nên theo mà cho con con cháu cháu chuyên đường Nam học ngay.

Tin sau cùng

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 10 Juillet 1923.

Quốc vương xứ Tunisie tại Marseille

Sáng hôm thứ hai, quốc vương xứ Tunisie đi thăm viện bảo tàng ở Marseille. Buổi chiều tại nhà thị-xảnh, và tại phòng thương-mại có đặt lễ tiếp quốc-vương.

Chiến hạm Jules Michelet và Victor Hugo

Ngày hôm thứ tư này, hai chiếc chiến-hạm Jules Michelet và Victor-Hugo trở về sẽ tới Toulon.

Cavite, ngày 5 Juillet 1923

Gió bão

Tin Hongkong. — Trận gió bão ngày hôm thứ hai mới rồi ở Macao làm sạt mất một đoạn đê ở cửa bể, nước tràn ngập ruộng đất. Nhiều nhà đổ, ba người chết. Đắm mất nhiều thuyền, đổ mất nhiều cây.

Cuộc thi thơ

Của Ngô-thị-Quyên nữ-sĩ

Đề mục: Vịnh Văn-miếu Hà-nội. — Đã có một câu phá: « *Nghìn năm văn vật đất Thăng long* » xin nối thêm 7 câu nữa cho thành bài thơ.

Giải thưởng của Ngô-nương: Kính biếu một thứ trong văn phòng tứ-bảo như quản bút, lọ mực, hoặc cái chặn giấy bằng bạc, v. v. đáng giá 10 đồng. Trong các báo quốc văn như *Nam-phong, Hữu-thanh, Trung-bắc, Thực-nghiệp, Khai-hóa* hễ người trúng giải thích thứ báo nào thì xin kính biếu trong 10 năm.

Giải thưởng thêm của bản-quán: Ngài nào có thơ đăng ở bản-báo mà giật được giải thưởng của Ngô nương thì bản-quán xin kính-tặng thêm một bộ *Đông-dương tạp-chí* toàn tập và các thứ sách khác của bản-quán ấn-hành như Ngự lâm-pháo-thủ, Nam-sử yếu lược, Mai-nương-lệ-cốt, Thuyền-tình bể-ái và Tái-sinh-duyên, v. v. cả thảy đáng giá là 60 đồng.

Thơ thi

VI

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Miếu vũ nguy nga dấu Lạc Hồng.
Nức tiếng công-thần trong bốn cõi,
Danh thơm sĩ-tử khắp non sông.
Kia bia ghi tạc ngàn thu để,
Nọ đá còn truyền đã mấy đông.
Đạo Khổng, đức Trình nguồn trực(1) hiển,
Vẫn lom một ngọn nét rêu phong.

Chu-văn-Thìn
39, village de Bạch mai
Hanoi

VII

Nghìn năm văn vật đất Thăng long,
Miếu mạo nguy-nga biết mấy trùng.
Vạn nhận cung tường khôn xiết kể,
Bách quan tề nhạc mấy mươi vòng.
Thánh vương dù mỗi cương thường trước,
Hiền triết gây nền đạo đức-chung.
Thời đại văn minh tuy cải cách,
Vẫn trơ như đá vững như đồng.

Bửu-mạch-Xuân

VIII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Chót vót cung tường cõi Á-đông.
Trải mấy xuân thu nền phú-mỹ,
Kể bao để bỏ cửa tôn sùng,
Kia làn Nhĩ-thủy nghiên sư biểu.
Nọ ngọn Nùng-sơn bút hóa-công,
Một tấm đan thành lòng sĩ nữ.
Rừng nho cùng đội một trời chung

Hoàng-hân-Văn
Rue des Briques N° 40,
Hanoi

HÀI ĐÀM

Chớ vội tự cao

Một con ngựa ở nhà người thợ đóng móng, ra bộ mặt vênh-váo chạy đi khoe đồng loại rằng được cái vinh dự chủ cho... *đi giầy.* Nhiều ngựa khác thấy thế có ý thèm-thuồng, có một con ngựa già bảo con kia:

— Chú đừng vội tự cao. Người ta bịt móng cho chú là để dễ bắt chú làm nhiều việc khổ thân, chứ chẳng sung sướng gì đâu!

Quả nhiên ngay ngày hôm ấy anh ngựa *đi giầy* phải kéo xe è cổ!

Sơn-Phong

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 10 Juillet 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là $ 1.68

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 10 Juillet 1923,* — 3 %. 56 10. — 4 %. 1918 60.65. — 5 %. 1915-1916 74.70 — 5 %. 1920 89.50. — 6 %. 1920 86 90.

Báo « Echo Annamite » nghỉ — Ông Nguyễn-phan-Long, chủ-bút kiêm quản-lý báo *Echo Annamite* (Nam-Việt Hưởng-truyền) ở Saigon, trong số ngày 30 Juin vừa rồi có viết một bài xã-thuyết tạm từ biệt cả các nhà đọc báo của ông, vì sức lực mỏi mệt mà ông phải nghỉ trong mấy tháng. Báo *Echo Annamite* tuy nay bãi đi, nhưng cái hồn vẫn còn mãi mãi là khi ông Long phục sức lại, sẽ cho tờ báo ấy sáp nhập với một tờ báo khác mỗi ngày sẽ ra một kỳ.

Bản-báo chúc cho quí-đồng-nghiệp chóng được mạnh sức cũng như cái văn của ông vậy.

Lưỡng tương hoán cải. — Quan tuần-phủ Vi-văn-Định tỉnh Cao-bằng và quan tuần-phủ Bùi-huy-Tiến tỉnh Phúc-yên nay lưỡng tương hoán cải.

Một việc thầu lớn. — Đến ngày 30 Juillet hồi 16 giờ tại sở Lục lộ sẽ đấu giá thầu làm một cái nhà phụ với trường Nữ-học Tây.

Giá đăng. . . . . 18.915 $ 29

Thi thông ngôn vào ngạch tòa sứ. — Sáng hôm nay, tại phòng hội-đồng phủ Thống sứ đã bắt đầu thi thư ký vào ngạch các tòa Sứ, có 7 người đến ứng thí. Xem cái số ấy thì biết rằng các học-sinh ta ngày nay không có mơ màng về chức thông phán ở tòa sứ như ngày xưa nữa.

Các đầu bài thi như sau này:

Bài ám-tả

Le travail,

Hors de la Société, l'homme isolé, ne devant rien à personne, a droit de vivre comme il lui plaît, mais dans la société où il vit nécessairement aux dépens des autres, il leur doit en travail le prix de son entretien, cela sans exception. Travailler est donc un devoir indispensable à l'homme social. Riche ou pauvre, puissant ou faible, tout citoyen oisif est un fripon.

Or, de toutes les occupations qui peuvent fournir la subsistance de l'homme, celle qui le rapproche le plus de l'état de nature est le travail des mains; de toutes les conditions, la plus indépendante de la fortune et des hommes est celle de l'artisan.

« Un métier à mon fils! Mon fils artisan!

Monsieur, y pensez-vous? »

« J'y pense mieux que vous, madame qui voulez le réduire à ne pouvoir jamais être qu'un lord, un marquis, un prince et peut-être un jour moins que rien; mais je veux lui donner un rang qui l'honore dans tous les temps: je veux l'élever à l'état d'homme».

Un métier honnête, au moins, direz-vous? « Que signifie ce mot? Tout métier utile au public n'est-il pas honnête?... Si quelque homme que ce soit a honte de travailler en public, armé d'une doloire et ceint d'un tablier de peau, je ne vois en lui qu'un esclave de l'opinion.

Le czar Pierre était charpentier du chantier et tambour dans ses propres troupes: pensez-vous que ce prince ne vous valût pas par la naissance ou par le mérite? »

D'ailleurs il n'est pas nécessaire d'exercer toutes les professions utiles pour les honorer toutes. Il suffit de n'en estimer aucune au-dessous de soi.

J. J. ROUSSEAU.

Câu hỏi

1° Résumer en quelques lignes la thèse soutenue par Rousseau dans ce passage

2° Sens précis des mots isolé, fripon, ceint.

3° Que veut dire Rousseau par ces mots « Je ne vois plus en lui qu'un esclave de l'opinion. »

Ngạch quan lại. — M. Đỗ xuân-Mẫn, tri châu hạng ba tại châu Tiên-yên (Hải ninh) nay đổi về tòa nhì phủ Thống sứ.

M. Cao-nguyên-Tố, thư ký ngạch tòa Sứ tại Hải-ninh mới được bổ tri châu hạng ba thì nay bổ đi Tiên-yên thay M. Đỗ xuân-Mẫn.

M. Phạm-v-Khai, bang tá Đình-lập (Hải-ninh) mới bổ tri-châu hạng ba thì nay bổ đi Bình-liêu (Hải-ninh) thay M. Phùng-v-Ngạn lại về chức thừa phái.

M. Mai-Sinh thư ký ngạch tòa sứ tại Thái-nguyên mới bổ tri-châu hạng ba thì nay được bổ đi Cao-lộc (Lạng-sơn) thay M. Bùi Liên lại về chức thông-phán tỉnh.

Xe-hỏa trượt bánh. — Sáng thứ hai vừa rồi, một chuyến xe hỏa chở hàng ở Haiphong lên đến kilomètre 18 thì trượt bánh, phải hai toa ra ngoài đường sắt. Thành ra chuyến xe-hỏa sớm ở Hanoi xuống Haiphong và chuyến xe-hỏa ở Haiphong lên đều chậm cả.

Từ chức. — M. Trương-v-Tuyển, bang-tá Cẩm-sơn (Bắc-giang) nay được từ chức.

Nghỉ dưỡng bệnh. — M. Bùi-v-Toan, thư-ký hạng ba ngạch tòa Sứ được nghỉ thêm ba tháng dưỡng bệnh, tháng đầu nửa lương và hai tháng sau chịu từ một phần lương.

Giấy bạc giả. — Chiều chủ-nhật có một người đem cái giấy hai chục đến hãng tàu Bạch-thái đổi. Người thủ quỹ ở đó xét ra là giấy bạc giả, liền gọi giây nói báo sở Mật thám đến bắt. Người đổi giấy bạc ấy là người nhà một người lái thuyền là Ng-văn-Tiệp. Sở mật thám đến khám thuyền nhưng không bắt được gì cả, nhưng cũng bắt cả hai thầy trò giam để xét hỏi. Cứ như lời người lái-thuyền khai thì giấy ấy của một người Khách đưa cho mình.

BÁN HAY CHO THUÊ

Có độ 2 000 thước đất, và xưởng, ở số 31, Quai Clémenceau.

Bán một nửa hay cho thuê. Hỏi tại 78, Phố Médicaments, Hanoi 3624

Thăng thưởng trong ngạch Thương-chính. — Các viên chức trong ngạch Thương-chính có tên sau này được thăng thưởng kể từ ngày 1er Juillet trở đi:

Thăng thư-ký ngoại hạng:
M. Ng-văn-Hồ.

Thăng thư-ký thượng hạng hạng nhất:
M. Ng-văn-Vang.

Thăng thư ký thượng hạng hạng nhì:
MM. Mai cựu-Hưng, Ng-v-Cầu, Mai-v-Nghĩa.

Thăng thư-ký thượng hạng hạng ba:
MM. Đặng-công Xuyên, Trần-văn-Mận, Trần-v-Kỳ, Trương-v-Nga.

Thăng thư-ký thượng hạng hạng tư:
MM. Ng-phương-Trà, Nguyễn-hữu-Thanh, Trần v-Giản, Vương v-Liêu, Ng-v-In.

Thăng thư-ký hạng nhất:
MM. Cao-Khanh, Phạm-văn-Thu, Ng-v-Bê, Hồ biểu-Thuận, Ng-văn-Miêng, Ng-văn-Giu, Đỗ-chí-Khanh, Hoàng-kim-Khanh, Võ khắc-Doan, Chim, Ng-huy-Chuyên, Nguyễn-hữu-Thanh, Lê-đình Oanh, Ng-v-Thảo, Ng-v-Nghi, Lê-tri-Thọ.

Thăng thư-ký hạng nhì:
MM. Lê-quang-Lang, Ngọc-v-Phúc, Trần-v-Thịnh, Trần-duy-Viên, Trần-hữu-Huyên, Ng văn Som, Ng-ngọc-Giai, Bùi-đình-Hòe, Ng-hữu-Thanh, Phan-văn-So, Ng-huy-Khuê, Đỗ-kế-Liên, Trần-văn-Minh, Huỳnh Nhơn, Phan-hữu-Khanh, Ng-v-Thanh, Cao-v-Niên, Huỳnh-v-Kỳ, Ng-trọng-Ban, Ng văn-Thang.

Thăng thư-ký hạng ba:
MM. Ng-v-Cảnh, Ng-v-Liệu, Trần-đắc-Vạn, Lâm-Phát, Trần-mạnh-Khiêm, Hồ Kính, Lương văn-Phả, Đặng-phúc-Tang, Nguyễn-thanh-Quang, Nguyễn-đức-Môn, Đỗ-huy-Tuệ, Lê-Quang, Chu-xuân-Trạch, Hà-văn-Hiền, Nguyễn-văn-Khôi, Trần-văn-Lưu, Ng-bách-Trạc, Ng quang-Vang, Ng-hữu-Dai, Quang-đình-Phụng, Phạm-v-Đệ, Phạm-văn-Phụng, Ng-xuân-Nội, Bùi vinh-Liên, Ng-tiến Trình, Ng-v-Nhân, Lê-đình-Phương, Ng-v-Hòa, Tạ-đình-Kính, Ng-v-Diêu, Ng-v-Thịnh, Trần-duy-Thạch, Lê-v-Sự, Ng-v-Thân.

Thăng thư-ký hạng tư:
MM. Vương-kha-Lam, Lê-v-Thiện, Ng-hoa-Thịnh, Vũ-hữu-Truật, Ng-xuân-Mai, Lê-đức-Vinh, Đặng-đình Chương, Ng-viết-Tuyên, Phan-v-Chi, Trần-xuân-Nhật, Ng-phước-Chi, Phạm-Diệm, Võ-quang-Tường, Trần quang-Hạnh, Ngô-v-Long, Ng-đình-Phú.

Thăng thư ký hạng năm:
MM. Phan-Tư, Diệp-xuân-Mỹ, Huỳnh-v-Nguôn, Lê-Tường, Ng-khắc-Tiến, Ng v-Chương, Ng-khắc-Can, Ng-v-Thao, Bùi-văn-Hao, Lê-nguyên-Lương, Lê-đăng-Phượng, Bùi công Hội, Trịnh-ngọc-Vân.

Xe đạp đụng nhau. — Chiều chủ nhật ở đường Paglolcr có hai người đi xe đạp đụng phải nhau, một người lại đè đứa bé con ngồi đằng trước mà phúc làm sao đứa bé không việc gì hết, chỉ xe hư hỏng mà thôi.

Cái nạn xe điện. — Trong số báo hôm qua, bản quán đã thuật việc rủi ro xe điện ở đường Chợ-hôm. Nay hỏi ra thì người bị thương ấy có lẽ chữa được, vì chỉ xây xát ở mặt và mất một nạm tóc ở đầu mà thôi là vì người lọt vào gầm xe mà chưa bị bánh xe đè phải. Cũng là tại người vặn máy nhanh tay hãm ngay được cho nên anh chàng kia mới khỏi chết. Có người lại nói rằng chính hắn định tự tử, trông thấy xe chạy mà lăn vào giữa đường. Việc đó thực hư thế nào, sở Cảnh-sát xét hỏi sẽ rõ.

HỘI CHỢ HANOI

Những ngăn hàng ở hội chợ, đến 1er Juillet này thì bắt đầu cho thuê.

Đánh mất. — M. Đặng-thế-Hoan, thư-ký Công-chính nhà ở phố Bờ-hồ số 8 trình mất một cái ví da đựng 21 p 10 và các giấy vật.

Cây đổ. — Chiều hôm qua, hồi 3 giờ rưỡi, ở phố Mới có một cái cây đổ xuống đường cái, xe cộ không qua lại được. Sở Lục-lộ được tin thì cho phu đến dọn ngay.

Chết đuối chăng? — Một người lính trong đồn điền ở phủ Yên-bình (Tuyên-quang) có trình tại Cẩm rằng một người làm công tên là Lê, 48 tuổi, quán làng Văn-khao, huyện Trực ninh (Nam-định) đi bè ở mạn trên về, sáng hôm qua hồi 10 giờ, khi tới làng Trèm thì cái bè gỗ tuột ra, không thấy người chở bè đâu nữa.

Y-khoa bác-sĩ Sarrailhé

5, Phố Thợ-nhuộm. — Giây nói số 355

Xét nghiệm máu mủ, đờm rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.

Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh tiêu.

Bệnh đau dạ dầy, đau ruột.

Bệnh đàn bà.

Nói được tiếng An-nam, không phải dùng thông-ngôn. Thứ ba, thứ năm, thứ bẩy khám bệnh từ 4 giờ đến 6 giờ chiều.

Trừ ngày chủ nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ 30 sáng đến 12 giờ trưa, có hẹn ngày giờ cho bệnh-nhân đến chữa.

3350

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Phải mấy quả thụi mà chết. — Một người cai sở xi-măng thụi vợ mấy cái mà chết. Người cai thấy vậy trốn mất. Tử thi đã khiêng vào nhà thương để mổ xét, ý đúng đánh phải chỗ phạm.

Lính ta sang Syrie. — Sáng hôm chủ-nhật tàu *Saphir* ở Phả-lại có chở đến Haiphong 350 người lính khố đỏ để đợi tàu sang Syrie. Các lính ấy đến đóng tại trại binh của sở tàu bay ở Hạ-lý.

Đắm đò. — Ngày 6 Juillet có một cái thuyền cá, 5 người ngồi bị gió lốc đánh đắm ở ngoài khơi Đồ-sơn, chết đuối mất một người, còn thì cứu được cả.

Ngày 7 Juillet một chiếc tàu của M. Thu tức Sen đi đến Quí-cao, vào chỗ giáp giới tỉnh Hải-dương và Kiến-an có đụng phải một cái đò. May không chết ai cả.

Cướp. — Đêm 6 Juillet hồi 3 giờ sáng, chủ lò gạch làng Niêm-nghĩa là Trần-v-Bái bị giặm đứa côn đồ vào nhà rồi lấy gậy đánh đập cướp mất cả quần áo ước 70 đồng. Người ta ngờ cho bọn thuyền chài có can phạm vào việc ấy, bởi vậy quan sở-tại đã cho bắt một tên để xét hỏi.

Đánh rơi 100 bạc. — M. Mã-đình-Quế, thủ-quĩ công-ti Bạch-thái, có đơn trình tại sở Mật-thám rằng vừa rồi đánh rơi 100 bạc bằng giấy một đồng ở đường từ nhà Ngân-hàng về sở tại đường République.

Mẹ mìn Tàu chăng? — Đứa con gái tên A-Ying, 14 tuổi, con thím Nguyễn-Sy, nhà ở đường Chavassieux số 75, tự nhiên bỏ nhà đi đâu mất.

Mất cắp ở tàu. — Có đơn trình của Mme Ng-thị-Chúc, hành khách tàu *Orénoque*, rằng bị kẻ cắp cạy hòm lấy mất 170 đồng bạc và các đồ vật đáng giá 421 đồng nữa.

HẢI-DƯƠNG

Hết dịch trâu bò. — Các thể-lệ trong nghị-định 17 và 31 Mai 1923 của quan Thống sứ về việc phát bệnh dịch trâu bò tại xã An-xá, tổng An-ninh, phủ Nam-sách, và các xã Mỹ-xá tổng Thượng-triệt, phủ Nam-sách, xã An-cư tổng Đông-bối, phủ Ninh-giang thì nay bãi đi.

SƠN-TÂY

Chương trình hội 14 Juillet. — *Ngày 13 Juillet.* — 21 giờ: Rước đèn, thi đèn.

Ngày 14 Juillet. — 6 giờ: Thổi kèn.

7 giờ 1/2: Điểm binh ở chùa Thông

9 giờ: Các trò vật như cắt kéo, nhảy dây, đánh vật...

15 giờ: Leo cầu, đập nồi, bắt lợn, nuốt dây.

21 giờ: Tiếp các quan tại nhà « Xéc », có mấy nhà nghề đóng hí-kịch cho xem không mất tiền.

Năm nay khác mọi năm rằng điểm binh ở chùa Thông chứ không ở tỉnh lỵ.

LẠNG-SƠN

Xe hỏa hại người. — Ngày 5 Juillet xe hỏa đi đến kilomètre 143—300 vào khoảng giữa hai gare Lạng-sơn và Bản thì có đụng phải một bà lão 60 tuổi nhà ở gần đường sắt. Bà lão bị đứt cổ, lòi ruột và dập ống chân phải.

LỤC NAM

Lại sốt tỵ da vàng. — Nhân mấy năm nay kém nay, về dịp thuế đến nơi kẻ đến vay một chục người vay giảm ba đồng, và lãi thì phải đến đủ ba mươi phân, hoặc hai mươi phân, là nể lắm mới cho vay. Ghê thật! mọi năm cũng lắm người túng tiền thuế, song không năm nào lãi nặng như năm nay. Nào có thế mà thôi đâu, lại mới xuất hiện ra một phường đi buôn nợ, nghĩa là mấy cô thiếu-nữ kia chưa bảnh mắt ra đã đến cửa ông nọ, nhà bà kia mà vay tiền lãi độ sáu bẩy phân rồi đem tiền ấy cho các ông tổng lý vay lãi độ ba mươi phân.

Nghĩ đến mà rùng mình cho con nhà nông!

S. lai cảo

PHỦ LÝ

Lại quay số — Mấy hôm nay thành-phố ta đi đến đâu cũng thấy nhao nhao những người, nô nức nhau về quay-số. Số là có một cái chú nọ đã khéo lợi-dụng cái máu-tham của người Nam-Việt, bày ra cuộc Quay-số, nghe đâu đã luân-chuyển qua nhiều tỉnh-lỵ, cái túi đã nặng những đồng-tiền-dại của bà con Ôi-nàm, nay lại dò đến hạt Hà-nam, làm cho nhiều kẻ có máu-mê nô nức xôn xao, từ anh kéo-xe, từ chú bán nước, từ bọn kỳ-hào trầy thuế, từ lũ dân-quê ngu-dại cho chí một số thân-thương trong thành-phố, lúc nào trước cửa hàng quay-số cũng chồng chân sát cánh nhau vòng trong vòng ngoài. Những kẻ mất khăn mất áo, nhẵn túi trắng thì đều ngậm miệng không còn xì-răng ra được với ai. Thế mà một đôi khi có kẻ được cái đồng hồ, vuông khăn mặt, chiếc gương đứng, bức họa-đồ, tức là tiếng hoan-hô lở-đất long trời, khiến cho kẻ có tính tham dù thua thiệt đã nhiều cũng còn vẫn tham ăn mãi gỡ. Xét ra những người vì đó mà phí thì giờ mất công việc cũng lắm, mà kẻ vì đó cho đến nỗi mất cơ mất nghiệp cũng không phải là không! Mong rằng bà con ta chớ nên dại mãi, cho họ vừa được ăn vừa được nói mà chở của đi đâu, nhất là quan trên có cái chức trách chăn dân, nên cấm-chỉ việc đó đi thì thực trừ được một cái hại to cho dân vậy.

Cũng vì quay-số. — Cũng vì quay số mà ngoài đường phố người đi lại đông quá, nên mới đây có một chiếc xe cao-su, cùng một chiếc xe đạp chẹt phải hai đứa bé đến nỗi sứt mặt sây mày, lại cũng vì quay-số mà mới đây có hai vợ chồng người nọ cãi cọ với một người say rượu ở trước cửa hàng quay-số, đến nỗi lôi nhau đến trước mặt ông Cò ngồi chơi trong bóp mấy giờ đồng hồ, và góp vào mấy hào bạc phạt. Những chuyện lôi thôi như thế xảy ra không mấy lúc không có, ấy thế mà người mình vẫn cứ đem đồng tiền huyết mạch cúng cho các chú mãi, thì không biết có cái nợ chi vậy? Lạ thay là cái tính ngu mà tham!

VIỆC KINH-ĐÔ

Thăng thưởng. — Ngày 29 Juin 1923 quan Khâm-sứ Trung-kỳ đã ký tờ nghị định thăng thưởng cho những viên chức tòng sự các sở Trung-kỳ kể từ ngày 1er Juillet này:

A. Ngạch thư-ký tòa sứ

Lên thư-ký thượng hạng, hạng nhì:
MM Đoàn-đức-Giang, Ng-duy-Dám.

Lên thư ký thượng hạng hạng ba:
MM. Ng-tấn-Đức, Trần-v-Thanh.

Lên thư-ký thượng hạng hạng tư:
MM. Phạm ngọc-Lân, Trương-v-Âm, Đặng-văn-Bậu, Ng-đình-Tích, Tôn thất Như.

Lên thư-ký hạng nhì:
MM. Trịnh-đình-Trác, Phạm-hữu-Chuẩn, Nguyễn-đức-Thuận, Nguyễn-đình-Chẩn, Nguyễn lương-Bính.

Lên thư ký hạng ba:
MM. Trần-Dự, Tôn-thất-Lương, Đào-thái-Hữu, Mai-trọng-Yên, Ng-xuân-Sinh, Trần-thiên-Dương.

Lên thư-ký hạng tư:
MM. Lê-quang-Phước, Nguyễn-v-Nghệ, Lê-Đông, Đoàn-Nẫm, Y-sai-K'Tla, Ưng-Oanh, Ng quang-Phúc, Ng-phong-Di, Trần-đức-Văn, Dương-đình-Ngô, Nguyễn-năng-Tịnh.

Lên thư-ký hạng năm:
MM. Nguyễn-đình-Lễ, Trần-đình-Hòe, Nguyễn trọng Trinh, Lê-Đồng, Lê-đức-Thục, Bửu-Phủ, Trần-đại-Hạnh, Đoàn-Tịnh, Lê Cảnh, Hoàng-đình-Tiến, Phạm-văn-Bá, Tôn-thất-Chước, Trương-văn-Dự, Đặng-hữu-Kỳ.

Lên thư-ký hạng sáu:
MM. Nguyễn-xuân-Trang, Thái-văn-Tương, Nguyễn-văn-Phụ, Ng-Doãn, Ưng-Cự, Phạm-xuân Quỳnh, Lê-ngọc-Hoang, Vũ-đình-Nghiêm, Phạm-văn-Dục, Hồ-sĩ-Liên, Ng-Biên, Ngô-Khuông, Ng-đình-Phúc, Trần-điển, Ng-tấn-Ích, Hoàng-đặng-Quang.

B. Ngạch ký-lục

Lên ký-lục thượng hạng hạng nhất:
M. Nguyễn-Cơ.

Lên ký-lục thực thọ hạng nhất:
M. Ưng Đăng.

Lên ký-lục thực thọ hạng nhì:
M. Huỳnh-Quế.

Lên ký-lục thực thọ hạng ba:
M. Võ-văn-Trung.

Lên ký lục thực thọ hạng tư:
MM. Phạm-như-Bích, Châu-văn-Chuẩn.

Ngạch Kiểm-lâm.

Lên thư-ký hạng ba:
MM. Ng văn-Cận, Tôn-thất-Biên.

Lên thư-ký hạng tư:
MM. Trương-đình-Chi, Bửu-Xáng, Lê bá-Đôn.

Lên tuần-kiểm hạng ba:
M. Nguy-văn-Khuông.

Lên kiểm binh hạng nhất:
MM. Phan-trạch-Kỳ, Trần Khương Hoàng-văn-Vinh.

Lên kiểm-binh hạng nhì:
MM. Lê Hoàng, Tống-xuân-Liên, Dương-văn-Minh, Hà-bạt-Tụy.

Lên kiểm-binh hạng ba:
MM. Phạm-công-Thanh, Ng-văn-Liên, Lê-bá-Da, Trần-đức-Như, Nguyễn đình-Nậy, Thái-Thụy, Phan-Khâm, Ng-xuân-Diêm, Ng-văn-Khoa, Nguyễn-đình-Viên.

Lên kiểm-binh hạng tư:
MM. Trần-văn-Luyện, Đặng-văn-Chiên, Đỗ-Huân, Lê-văn-Nhung, Huỳnh-Khanh, Vũ-ngọc-Đoàn, Trần-hữu-Dinh, Hoàng-ngọc-Nguyên, Lê-Ngọc-Thạch, Trương-đình-Cử, Trần-Phu, Lê-ngọc-An.

Lên kiểm-binh hạng năm:
MM. Nguyễn-Hữu, Trần-văn-Yên, Đỗ-thiện-Tiên, Bùi-Tuy, Ng-văn-Nho, Hoàng-đoan-Cần, Trần-Cừ, Đỗ-trọng-Tiên, Võ-xuân-Dương, Trần-Cung.

Ngạch Công-chính

Lên đạc-điền và hội họa hạng nhất:
M. Ngô-Tân.

Lên đạc-điền và hội họa hạng nhì:
MM. Lê-Hay, Trần-ngọc-Quế.

Ngạch Y-chính

Lên quản khán-hộ hạng nhất:
M. Trương-v-Lang.

Lên quản khán-hộ hạng nhì:
MM. Trịnh-thiện-Lưu, Ng-tích-Hiệp.

Lên nữ khán-hộ hạng nhất:
Melles Ng-thị-Lê, Trần-thị-Thông, Lê-thị-Nhàn, Ngô-thị-Tư.

Lên cô đỡ thực thọ hạng tư:
Melle Ng-thị-Kim-Đính.

Lên khán-hộ thượng hạng hạng nhất:
M. Ng-văn-Mốc.

Lên thượng hạng khán-hộ hạng nhì:
MM. Phan-Mưu, Trần-hữu Chu.

Lên quản khán-hộ hạng ba:
MM. Phan-Kế, Trần-lợi Ngại, Phạm-v-Uynh, Võ-Sinh, Phan-cảnh-Tịnh, Ng-v Chiu, Trần-huy-Đính, Lê-ngọc-Bích, Ng-tấn-Thang.

[illegible]

(1) Trực đây nghĩa là trung-trực.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

緣生再
TÁI-SINH-DUYÊN

Bộ TÁI-SINH-DUYÊN (sự-tích Mạnh-lệ-Quân) của Nguyễn-đỗ-Mục dịch-thuật, mới xuất bản tiến-triển. Giá bán 0$50, tiền cước gởi 0$20. Có gởi bán tại bản quán và các cửa hàng sách.

2083

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hòa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng mọi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3642

Rượu bổ đào:

• TONIQUE TONKINOIS •

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

• Theo tinh tự nhiên in ra đây, chữa không như có mấy thứ thuốc về những bình lạ, làm trò-con cho con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được! •

Xin xem xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ bảy, tôn Nội-các phụng lời chiếu phê rằng :

Chiếu nay đại thượng phẩm cẩn MONTÉS qui ông, có chữ trên một thứ rượu bổ đã từng ngự dụng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lục phê thị gửi cho qui được phòng chẩ-ông để tỏ thanh-giá.

• *Khâm thử.* •

碧玉酒 Bích-ngọc-tửu
有效驗 Hữu-hiệu-nghiệm
製極精 Chế-cực-tinh
酒內大 Tửu-nội-đại
試御廚 Thí-ngự-trù
貴用房 Quý-dụng-phòng
顏色鮮 Nhan-sắc-tiên
主允當 Chủ-doãn-đương
餘 Dư

內閣恭錄

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiên-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÉS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

Lên khán-hộ thực thụ hạng nhất :

MM. Ng.-quang-Lang. Đặng-hữu-Quế, Tôn thất-Phu, Ng.-quang-Châu, Võ-văn Sự, Trần-đình-Bính, Ng.-Thuỵ, Trịnh-qui-Cơ, Lê-Cảng, Trương-hữu-Hộ, Đặng ngọc-Thu, Ng.-ngọc-Bằng Hoàng-xuân-Thúc.

Lên khán-hộ thực thụ hạng nhì :

MM. Ng-đình Tây, Phan-đắc Bá, Lê-thế-Hưng, Lê-đình-Sử, Phạm-hữu-Hòe.

Lên khán-hộ thực thụ hạng ba :

MM. Ng-v-Vỹ, Ng-đức-Bằng, Thái-ngọc Hòe, Bửu Thang, Chu-đình-Ái, Ng-tác-Đức.

Lên quản nữ khán-hộ hạng nhất :

Mme Công-tôn nữ-thị-Năng

Lên nữ khán-hộ thực thụ hạng nhất :

Mme N.-thị-Lọc.

Lên nữ khán-hộ thực thụ hạng nhì :

Melles Ng-thị Đông, Lưu-thị-Ngũ, Trần-thị-Dục.

Lên nữ khán-hộ thực thụ hạng ba :

Melles Ng-thị Diệu, Bùi-thị-Tuyến.

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Cũng là may. — Trưa hôm 3 Juillet, ở lối xóm, gần nhà thương, bỗn cạnh đường quan, nghe la lửa, ai nấy đều hoảng hốt chạy ra thì thấy trên mái cái quán kia khói lửa đương bốc lên nghi ngút. Người ta liền cố sức cứu chữa một hồi, may sao tắt được.

Hỏi duyên do sự thất hỏa ấy tự đâu, thì có người nói là hồi tàn than trong máy lần đương bay ra bén vào mái tranh. May sao biết sớm mới chữa được, chớ nên để lâu độ vài phút nữa, thì chắc là nguy to. Mà lại phần thì trời nắng, gió nam thổi rất, nếu mà một nơi bị hại thì sự liên lụy chưa biết đến đâu là cùng. Năm trước nghe nói cũng có một lần nhà kia cũng bị tàn lửa ấy mà cháy ra mất sạch, thực là một điều đáng đề-phòng thay.

Cái thứ máy lăn đường này thường phun lửa ra nhiều lắm, mà hai bên đường phần nhiều là nhà tranh cả, nước gì sở Lục-lộ sẽ chế thêm ra một lồng chụp lên trên ống khói, để chờ những tàn than bốc lên đựng phải cái lồng ấy thì no tắt đi, rồi có lại rơi xuống ở trong máy, chớ không bay bậy ra ngoài; được như thế thì tất nhiên vô ngại. Còn một cách nữa, là nếu như chưa có cái lồng ấy mà hễ khi nào máy lăn đến khoảng đường có nhiều nhà tranh ở hai bên, thì tài xế chớ nên mở cái ống hơi thở lửa, vì mỏ ống hơi ấy thì tàn lửa bốc lên chẳng khác chi là pháo hoa cả.

Tưởng các người cầm máy mà biết cẩn thận giữ gìn nhà cửa cho người ta thì cũng tránh được sự thiệt hại ấy.

BÌNH-ĐỊNH

Gạo kém. — Mùa gặt hái mới vừa rồi, đáng lẽ ra ngô rẻ ăn. Nhưng mà không, lúa gạo vẫn một ngày một lên giá. Đó là nguyên do vì vụ tháng ba vừa rồi, hoa lợi cũng thua kém; lại vì tàu Khách tới ăn xuất càng luôn luôn, cho nên những nhà nhiều lúa cứ việc bán ra, thân bạc vào, để mua ruộng thêm.

Cái đó là một sự may cho một ít nhà phú gia, mà thật là một cơ nguy cho số nhiều trong nước đó. Nhứt là năm nay đây, mưa màng thâu hoạch đã kém, lại thêm nhiều lính mất mùa, vì bão lụt, cũng nhiều cớ khác. Thế thì các nơi có lúa ít nhiều không khéo giữ lại mà tương trợ cho nhau trong lúc thất bát ngoại chi gian bần đến, thì không khỏi nỗi đạo kiếp, cùng nhiều nỗi cơ khổ chung vậy.

Nhưng các nhà có lúa đầy lẫm đầy vựa có biết đâu những điều khổ cực về sau đó, nó đem lòng đoái tưởng chi đến đồng chẳng; chỉ biết lo cho nhiều bạc, để chực nhà nào túng thiếu bán ruộng, tậu vườn, thì mình mua lấy cho nhiều mà thôi.

Sự ấy chỉ trông mong nhà nước bảo-hộ, lưu tâm đến mà giữ lấy, đừng cho người ngoại quốc xuất cảng ra nhiều, thì mới trông còn đủ chi tiêu trong nước và mới khỏi những nỗi đói khổ ghê gớm kia mà thôi.

Bội 14 Juillet. — Thường năm hễ đến đầu tháng bảy tây, thì khắp thôn quê đều rộn rịp lo lắng cuộc mừng này.

Phần nhà nước thì sức làm nhà rạp, càng những cách trần thiết cho đẹp. Phố phường thì sắm thêm hàng hóa, vật ăn thức uống, nơi nơi, chỗ nghỉ, để tiếp những khách các nơi tựu tới chơi trong mấy ngày hội.

Còn về phần kẻ ở chốn thôn quê thì lo sắm sửa tiền bạc, lo sắm bạn bè, lễ nằm lễ bảy; trà tình đi thăm, hay đi bộ. đi trước mấy ngày, và ở lại sau mấy ngày. Toàn thị là những cách tốn hao xài phí cả, có kẻ đi một cuộc hội, về trả nợ có hai ba năm chưa rồi; có kẻ phải lỡ cả ruộng trồi cả nhà. Mà những bọn người ấy thì không hề biết đến những cuộc và những trò vui chơi trong ngày hội; cuí biết ra vô mấy sòng cờ bạc, sòng nầy thua, nhảy qua sòng khác; rồi cục lại sòng nào cũng thua, và ai nấy cũng là thua. Nhưng thua là đâu nọ biết rồi hết ngày hội, kéo nhau về gỡ lộn với nhau; gỡ cho đến trắng vì trót vẫy cũng còn gỡ, gỡ cho đến vợ than con khóc, cũng là gỡ!!!

Thôi khuyên ai hỡi tàn tình ngộ! Giữ chừng giữ độ mà chơi; nhà nước mở cuộc vui một ngày, ta hỡ dễ chơi trước chơi sau!!!

Việc Nam-kỳ

SAIGON

Một vụ sát nhân vô ý. — Bữa 28 Juin 1923, lối hai giờ chiều, tại tiệm thuốc á phiện ở đường Amiral Rezo là đường Bourdais cũ, tục kêu tiệm thằng Đeu, vì một sự nhỏ nhen, tên Trang cất giấy xe-lửa Biênhòa đánh tên Năm, thường đánh không sao, chẳng dè tên Năm vào nhà thương không mấy giờ mà chết. Quan thầy mổ tử-thi ra coi, thì thấy tên Năm bị đánh bầm gan bể phổi. Bắt tên Trang, khi xe Biên-hòa mới về, Trang chịu có đánh, song không có ý giết. Còn chứng — cả tiệm thuốc thằng Đeu mà không ai làm chứng, cho đến chủ tiệm là thằng Đeu, việc vậy ra trong tiệm nó mà nó cũng nói không thấy không biết, duy có tên *Tửng* làm chứng, mà nói không minh bạch, có hơi tây vị.

Tên Trang với tên Năm vẫn gốc ở Bến-tre mà đến, nên sinh sự giận hờn đánh đập nhau đây có cớ Bồn-bảo chẳng muốn để cho giàu hiếp nghèo, mạnh hiếp yếu mà vô tội, nên tìm mách để nguyên-do ra đây, nếu chẳng làm, may giúp đặng cho ông có quận thứ hai, tra ra minh bạch. Tiếng xạo xự phong văn rằng: tên ở Bến-tre, Năm với Trang kết bạn nghèo. Trang muốn đi Saigon kiếm công việc làm ăn mà tiền quá giang không có. Gặp lúc Năm ăn cờ bạc, có tiền, mới đưa cho Trang năm đồng bạc biểu Trang đi trước. Trang đi rồi, Năm ở lại Bến-tre làm sao bị án. Kêu oan về Saigon y án, ở tại khám Saigon, tới mãng tà ra tìm tới Trang đã làm Chef train. Dè đâu Trang không ngó tới, cho đến tên Năm cầu Trang đem hộ làm ca-li. Trang chẳng chịu đem. Bỗ năm đi bơ vơ, vào mấy tiệm thuốc nằm làm thuốc mướn cho người kiếm ăn qua buổi. Khi nào gặp Trang tại tiệm thằng Đeu, Năm làm thuốc cho Trang hút, thì Trang trả cho một bài cắt vậy thôi. Phiền lòng, Năm có thuật chuyện anh em bởi nghèo, Trang nhớ Năm mới có tiền lên Saigon làm việc, mà nay Trang không ngó tới. Tưởng than cho bà hoi, không dè có người học lại với Trang mà Năm không biết. Bữa 28 Juin, gần hai giờ, Trang lại tiệm thằng Đeu mà hút, gặp Năm Năm trông như thường mới hỏi xin Trang một cắt ăn com. Trang chưởi, nói mấy đã nói xấu cho lão thì thôi còn xin lão chi nữa. Cho mấy đây nầy. Nói rồi nhảy lại đánh và đá Năm, vì lòng nặng gạo. Năm bị đánh đá nặng lắm, song lắng gượng ra đi. Lần tới tiệm chú Mẫn ở đường Lagrandière vào nằm kêu đèn hút mà làm không đặng. Lúc nầy có tên sáu Lấy với mười Cùng quen với nó. Lấy tưởng Năm đau, nên mới biểu mười Cùng làm giùm. Cùng tác cho Năm hút hết một ngào, coi sao Năm một thuở con mắt xuất mỡ hôi, Cùng hỏi, Năm mới nói bị tên Trang đánh nặng lắm. Trả tiền thuốc rồi, Năm đi không nổi, Cùng biểu Năm xuống bót thưa. Năm nói hết tiền, không tiền mà đi xe kéo. Chủ tiệm thấy vậy mới cho một cắt. Cùng với Lấy mới đỡ Năm ra xe, xuống bót. Xuống tới bót, Năm cũng khai bị tên Trang đánh. Bót dậy chở Năm đi nhà thương, chiều lại Năm tắt hơi. Quan thầy mổ ra coi, thấy gan bầm phổi bể. Xét ra còn chi nghi ngờ chẳng phải Trang đánh đá Năm nên ra đến đổi. Vẫn biết Trang không có ý giết Năm, nhưng mà lão giận đánh đập biết đâu; Năm vì bị Trang đánh đập mà bầm gan bể phổi.

Tóm lại việc án mạng chẳng ai coi, chủ tiệm thuốc ở đường Amiral Rezo dám nói rằng không thấy không biết. Còn tên Tửng làm chứng không minh bạch, có hơi tây vị, ngỡ rằng làm chứng muốn nói sao thì nói. Tưởng bớp nên tra tên Tửng thì lòi sự thật. Lại như cả một tiệm thuốc chẳng phải một mình tên Tửng thấy. Bắt chủ tiệm là thằng Đeu phải khai ngay, tên Năm quả bị Trang đánh mà chết, chẳng còn chi mà ngờ. Lại thêm nguyên nhân vụ sát nhân vô ý ấy chẳng phải từ tiệm thuốc á phiện mà ra, mà rõ là từ kẻ nghĩa ở Bến tre mà đến.

Rút trong L. T. T. V.

CẦN-THƠ

Đại nạn ô-tô. — Chiếc xe Dodze C. 1604 của ông Trần-văn-Long ở Cần-thơ, sửa làm xe đỡ 16 chỗ ngồi giao cho Ng văn-Hanh kêu là Lai cầm bánh bữa 30 Juin, mới bộ hành tại Cần-thơ độ 10 người, xe lìa bến ra đi như thường không chi lạ cả. Tới cây số 3.400 thình linh cái máy chỉ đàng vàng gẫy song chưa rõ có gì.

Cái máy ấy gẫy rồi thì tay bánh nhảy vọt, sốp-phơ hết tuổ cầm vững xe hơi đàng chạy đàng dài. Vì vậy xe mới rẫn vô lề, đụng gốc cây nẫy tới cây kia rồi lật úp bánh lò, đưa bốn bánh lên trời mà chịu. Tên sốp-phơ với 10 người khách bị văng ra là hướng người nào cũng bị vết, song có ba người bị trọng thương. Con cái xe cơ lại thì ruồi như một đống sắt. Hay tin cơ hai cái xe-nơi đến tiếp cứu nỗi kẻ người bị bệnh về nhà thương nhờ quan thầy thuốc hết lòng điều trị.

Sổ lạc-quyên Âu-trí-viên

Làng Đình-công-thượng Hương-hội 2 p; 10 vị mỗi vị 1 p. là 10 p. ; 15 vị mỗi vị 0 p. 50 là 7 p. 50, 6 vị mỗi vị 0 p. 30 là 1 p. 80.

Làng Đình-công-hạ: M. Ức 0 p. 50.

Làng Giáp-nhất: Hương-hội 3 p; MM. Giản 2 p; Toán 1 p; Thiện 0 p. 50.

Làng Thượng-đình: Hương-hội 2 p.

Làng Hạ-đình: Hương hội 2 p; M. Đại 0 p. 50.

Làng Linh-đàm: M. Trần ngọc-Đền 20 p; Hương hội 2 p.

Làng Bằng-liệt: 6 vị mỗi vị 1 p. là 6 p; M. Lượng 0 p. 50.

Làng Tứ-liệt: MM. Trá 1 p; Bính 0 p. 50.

Làng Pháp-vân: 2 vị mỗi vị 1 p. là 2 p; 2 vị mỗi vị 0 p. 50 là 1 p.

Làng Tứ-kỳ: 2 vị mỗi vị 1 p. là 2 p; 3 vị mỗi vị 0 p. 50 là 1 p. 50.

Làng Nỗ-bạn: Hương-hội 3 p; MM. Thành 2 p; Bản 1 p.

Làng Dương-Tảo: MM. Ng đình-Phẩm 10 p; Ba 3 p; 2 vị mỗi vị 1 p. là 2 p. Bản 0 p. 50.

Làng Đông-thái: 3 vị mỗi vị 1 p. là 3 p.

Làng Thị-thôn Hương hội 3 p; 2 vị mỗi vị 1 p là 2 p.

Làng Nội-Lũ-ôn: 2 vị mỗi vị 1 p. là 2 p.

(Còn nữa)

ĐÃ BÁN QUYỂN THỨ 2

說小今古

Cổ-Kim Tiểu-Thuyết

Tại Hiệu KIM-ĐỨC-GIANG và các hiệu sách ở Hanoi và các tỉnh Haiphong, Nam-định, Bắc-ninh, Hà-đông, Thái-bình v. v...

Mỗi quyển giá 0$06.

3622

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi cần mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:

• Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đóng-bộ ba chuồng mắt ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. •

Nay kính,

Ed. MONTÈS,

54, Rue Paul Bert, Hanoi

泰 NAM-THÁI 南

26, Quai Clémenceau, 26

(Tức là phố Bờ-sông, số nhà 26)

HANOI

Bán-hiệu có bán gỗ làm cây, gỗ làm phiến, gỗ làm xẻ thành khí, các thứ gỗ tạp, gỗ gụ, gạch xây tường và bán cả bàn ghế, tủ băng lim, băng gụ. Lại có nhận cả đóng các thứ đồ-đạc và các thứ lối cửa.

Hàng tốt giá hạ.

NAM-THÁI

Kính-cáo.

3633

Hiệu Nam-Bảo đổi chủ

Tôi có lời bá cáo để các qui khách đã thân bằng cố hữu biết cho rằng: tôi đã nhượng lại hiệu Nam-Bảo bán đồ vàng bạc ở phố hàng Đào, số 16, Hanoi, cho bà nhạc tôi tên là Đặng-thị-Trường, vì tôi đương lòng sự nỗ công; cho nên không có phép đứng tên buôn bán nữa.

Các quí-khách có cần dùng hàng hóa gì, tin viết thư hay là thân đến bản-hiệu để có quản lý nghênh tiếp cũng như tôi. Xin các ngài chiếu cố cho.

Các thân bằng cố hữu có cần hỏi riêng việc gì với tôi, xin viết thư hay là thân đến chơi với tôi ở tại phố hàng Đào, số 40, Hanoi thì lấy làm đa tạ lắm.

Kính cáo

NGUYỄN-HỮU-QUÝ.

40, Rue des Cuirs, 40, Hanoi.

Hiệu ÍCH-KỶ

Ở Hanoi, phố hàng Giấy, số 53

Mở đã hơn 20 năm, bán các thứ sách học chữ Pháp, chữ quốc-ngữ, các thứ chuyện ta, giấy tây 3, 4, 5 cân, ngòi bút, mực bột, quản bút ba đầu đen, bút chì, sổ bà-đăm, bìa ngũ sắc, giấy vẽ, sổ croquis, tẩy Đâu-bò, vân vân.

Buôn ở bên Tây, hàng tốt, giá rẻ, buôn bán thực thà đâu cũng biết.

306.

Ta nên chú ý!

Độ này mới bắt đầu nóng mà đã thấy nhiều người mắc phải bệnh ngứa lở ngoài da cùng các bệnh đau xương và đau mạch máu, không biết rõi ít nữa đến mùa nóng nực thì các bệnh ấy phát ra nhiều dẫn đau; và những bệnh này lại hay lây, nếu một người đã mắc phải mà không chịu chữa ngay để lây sang người khác, lâu dần lan mãi ra thì thực là một sự nguy to cho xã-hội.

Vậy ta nên chú ý:

Nên chú ý thì làm thế nào?

Nên chú ý thì kíp dùng ngay thứ thuốc:

DÉPURATIF SENSAL

là một thứ thuốc chế riêng ra để chữa các bệnh kể ở trên này. Thuốc Dépuratif Sensal này mà dùng vào xứ nóng như xứ mình thì thực không còn thuốc nào hay hơn được nữa; vì chủ-nhân đã xét nghiệm kỹ càng cái thời-tiết ở xứ này mà chế ra, như thế thì những thứ thuốc giải-nhiệt khác chế ra ở các xứ lạnh mà dùng ở xứ mình thiết tưởng không được hợp thời lắm vậy.

Thuốc này lại thần-hiệu đến cả chữa bệnh giang-mai kinh niên nữa.

Hiện có bán tại: Hiệu Bảo-chế E. CHASSAGNE, 59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gô-đa trông sang. • •

AI MUỐN DÙNG ĐIỆN ĐỂ THẮP ĐÈN TRONG NGÀY HỘI 14 JUILLET 1923

Hiện nay các công-sở đã lấy nhiều tiền để thắp trong ngày hội 14 Juillet, vậy công-ty có lời kính cáo để các nhà muốn điện biết rằng nhà nào muốn lấy điện thì phải mới trước, hạn đến ngày 10 Juillet là cùng, sau ngày ấy công-ty không nhận nữa.

Nhà nào muốn dùng thêm bao nhiêu đèn phải nói rõ cho công-ty biết.

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái 1$00

Thưa các quý-khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vỏ giả bạc sau 5 quan nên chúng tôi xin hết giá mỗi cái 1$00, nếu chiếu giá không hợt thời xin hiệu nói kính giọng phải có hợp tin sau nầy mới được:

Đồng hồ đeo tay chữa đồ thấy gỗ			Giá trước	Giá nay
—	bị	60 kim ly	6 00	3 00
—	bị	kim thép và kim vàng	4 50	2 00
—	bị	vuông thực xinh	8 50	4 50

Kể các quý khách chiếu cố cho 2 cái mà không hết giá, chiếu giá trước) thời xin kính tặng 1 cái kính gọng vàng đồi mới và 1 cái hộp kính aluminium và số tiền trước nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI

69, Phố hàng Ngang HANOI

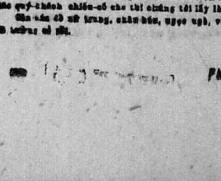
7040

華 PAO-VA 寶

25, Phố Hang Bồ, Hanoi

Chúng tôi kính-trình các quý khách hiểu rằng nay chúng tôi mới sở xuất : 2• Hộp đồ ngọt rất tốt như là quả cầu chạm rồng, vàng, điểm hột khoáo lá, đủa, vân vân.

2• Hộp bọc nhận kính có 6 thứ một, một đọn, một trắng, một vàng, một mặt lí cây, vân vân. Lại có để nhiều kiểu gọng vàng vàng tây, gọng bạc vàng, gọng đồi mồi, vân vân ; quí khách đến lấy mà đeo những chúng kính này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

2• Hộp bọc đồng-hồ quả-quít đeo bỏ, đồng-hồ bọc nhung, đồng-hồ bảo thức, đồng-hồ chẩm-nhẩm, vân vân.

2• Hộp bọc thuốc rễ, đầu sở, ly cơ, bút sắt, bỏ rẻ đi thấy-thiên hay là bảy chúng cũng được và bề kính, vân vân.

2• Hộp bọc đồ mỹ-thuật ở Bắc-kinh sang.

Giá thứ hàng mới sang kể năm số trên này chẳng tôi xin bán hạ giá. mong các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Gần sáu số xứ lạng, chân thực, ngọc ngà, vàng thì không kể, chẳng nên qua nhành cũng đi tìm vô ích.

Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA

Phố Hang Bồ số nhà 25, Hanoi.

GIỜ VỀ GIÀ

thì thường hay đáng đầu, tức hơi, chóng mặt, luân luôn, đau thận, đi táo, hay mệt và khó chịu trong người. Lúc bấy giờ thì những chứng tạ máu lại càng hay có. Khi ấy nên uống thuốc điều hòa mà các lương-y ai cũng cho là công-hiệu. Thuốc ấy là:

Dépuratif Richelet

rất công-hiệu trong những bệnh đã kể ra trên này. Dùng nó thì kinh-nguyệt điều hòa, không làm đau đớn gì cả. Thuốc này, lại rất hiệu trong những bệnh sau này: đau xương, tạ máu ở các huyết-quản và các tiên-bệnh ngoài da như là hắc-lào, mụn con các nết mẩn, ván vân. Thuốc này bán ở các hàng lạc-hợp to và các hàng thuốc vặt.

Bao đại công hồn hiệu

CỨ MỖI NGÀY lại uống MỘT VIÊN THUỐC HƯỜN CỦA ÔNG **Lương-y DEHAUT** uống trước khi dùng cơm, thì CHẮC BỆNH KHỎE MẠNH LUÔN và ngăn ngừa các chứng bịnh nguy hiểm bởi tại huyết hư hay là ăn không tiêu mà sanh ra.

Thuốc hườn này trị các chứng bịnh:
NHỨC ĐẦU, ĂN KHÔNG TIÊU, NẶNG BAO TỬ, CHÓNG MẶT, KHÔNG THƯ THỚI.

BÁN TẠI: Nhà ông Lương-y DEHAUT, 142, Faubg. St-Denis Paris, cùng khắp trong mấy tiệm thuốc.

SPORTSMEN!!

Vous trouverez les

RAQUETTES EXTRA SAIDA

BALLES TENNIS BUSSEY

et accessoires

Chez Société «QUẢNG-HƯNG-LONG»
N° 79, Rue des Paniers, Hanoi
2014

RƯỢU PIPPERMINT

ĐỔI CHO ĐƯỢC HIỆU

GET!

Rượu này uống mát khen tiếng vẻ tiện.
Làm bằng đường tin anh.

BÀ CHÚA NHỮNG CRÈMES BẠT-HẢ.
Pha lộn với nước, rượu Bạt-hả Pippermint uống lấy làm mát mẻ lắm.
Hãng cất ra từ năm 1796 ông GET FRÈRES ở thành REVEL (Tỉnh Haute-Garonne)

Hỡi các ông mắc phải bệnh tình (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tình đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại.

Cả cước độ hơn một đồng một lọ.

2382

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết, rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như: kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu nay đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$28** một chai lớn từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÉS, 84, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Hỏi bạn hút thuốc lá

Bất cứ người bản-quốc hay là người Trung-hoa

Nên hút thuốc lá hiệu CORONA của Công-ty thuốc lá Đông-pháp làm ra chỉ để riêng cho hiệu GUIONEAUD Frères bán.

Thuốc lá ấy cuốn tinh bằng thuốc bên nước Algérie đem sang, giòng ngon mà lại thơm. Hút thuốc ấy không hại phổi.

Hút thuốc lá cuốn rồi và thuốc lá đời hiệu CORONA không ho bao giờ.

Không cứ người khỏe, cả người yếu mới hút thuốc lá hiệu CORONA cũng không thấy khó chịu trong ti-vị.

Các bạn hút thuốc lá nên có ý nhận ra rằng thuốc ấy cuốn vừa to mà giá lại rẻ.

BÁN TẠI:
GUIONEAUD Frères
HANOI — HAIPHONG

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 20 quan mà may ra được

500.000 quan

Mua một cái trái-đơn của Công-ty Panama, có rút số để hoàn lại (Obligation Panama à lots). Lúc mua phải nộp ngay 20 quan, còn thì mỗi tháng nộp 20 quan, theo như lệ định trong luật. (Như vậy mỗi ngày đi đánh mấy xu, có thể trở nên giàu có được).

Hễ nộp tiền lần đầu là được ngay cái số trái-đơn mà riêng mình được quyền nói-liền, như là mình đã nộp hết tiền rồi vậy, và đến lúc trái-đơn trúng số về là nào thì mình được lĩnh nguyên số tiền là kỳ. Mỗi trái đơn trước sau thế nào cũng trúng một lần số vào trong mười lần số 100.000 trở xuống đến 1.000 quan, không có thì cũng được hoàn lại là 400 quan. Mỗi năm có bốn lần rút số, hơn 3 triệu lần.

Như vậy mua trái-đơn thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt

CÓ NHỮNG LỐ SAU NÀY:

130 lô.	500.000 quan	260 lô.	5.000 quan
130 lô.	250.000 —	1.320 lô.	2.000 —
260 lô.	100.000 —	13.200 lô.	1.000 —
260 lô.	10.000 —	1.700.900 trái đơn hoàn lại là	400 —

Người có trái-đơn được dự cuộc rút số mỗi cao-nhất kỳ số trái-đơn nộp ra trước

Các lô được lĩnh nguyên tiền, không phải trừ phí tiền chi cả. Mỗi lần rút số số nhân được một cái công tờ số trái đơn trúng số, không phải trả tiền. Các số hạ trong bảng kỳ đúng với cái trái-đơn đã tại nhà ngân hàng, các nhà có trái đơn có thể đến xem được, theo như điều khoản trong bản luật riêng ngày 13 Mars 1906. Bản luật kỳ là một bản luật bảo chứng, giữ gìn cho các nhà có trái đơn, không có điều gì phải nghi ngại cả.

Năm nào cũng có 15 Février, 15 Mai, 16 Août, 15 Novembre thì rút số.

Các ngài muốn dự cuộc rút số kỳ thì gởi ngay 20 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE, France

SẮP MỞ

Eba

PACHOD Frères & Cie LYON

NGÀY NAO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

Auto-Postale

Công-Ty chúng tôi xin trình quí-khách biết rằng: kể từ mồng năm tháng giêng tây này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở thư và hành-khách ở ga Yên-Lộ về Phả-Lại và Phả-Lại ra ga Yên-Lộ. — Ở Phả-Lại có 3 phiên chợ Hễ ấn nhiều hàng sẵn mất lắm. các quí-khách muốn bán ở đây đi lại có hàng-hóa gì xin cứ giao cho bản-ty chở, tính giá phải chăng.

Các quí-khách đi đường Vinh-Đông hễ nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy vé nên coi ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm lẫy, xin liệt quí khách đánh giây thép trước cho bản ty. Sẽ khi bản ty nhận được giây thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lộ đi chợ Hiêu thì đánh giây thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Lộ gare; — mà đường Vinh-Đông-Hà thì đánh giây thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đông-ha gare.

FÊTE NATIONALE

Nhân dịp Hội Chính-chung 14 Juillet này

Bản-hiệu Bào-chế ông CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, trước cửa hồ Hoàn-kiếm và nhà Gô-đa trông sang.

Có bán các thứ thuốc để làm pháo cây bông và các thứ pháo đốt xanh đỏ, vân vân

Nhà Bán-đồ «TÂM-TÂM» Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

số 186

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này sẽ tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-Sơn phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối diễn-tả, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ MỤC dịch thuật

Vương-trung kinh sợ, liền nói:

— Dạ dám bẩm quốc-cữu! Hai bên gần đây, đều có người tức-trực, nếu chúng nghe tiếng thì há chẳng nguy lắm thay!

Tô-thành nói:

— Không sợ! tôi đã đối hơn mười nếu muộn-hương thì có lẽ đến sáng mai chúng mới tỉnh được.

Hùng-khôi-phượng thở dài mà bảo *Vương-trung* rằng:

— Ai ngờ một lòng tận trung với nước, lại thành ra đi lụy đến nhà. Thôi, việc ấy chẳng nói làm chi, bây giờ chúa người hãy thử dùng thuốc-điện-thang mà hàng ngày cho thế-tử uống. Nhà-ngươi nên cẩn-thận lắm mới được.

Vương-trung lạy tạ lui ra. *Hùng-khôi-phượng* lại tỏi đến những tinh-nhân mật ngữ; *Tô-thành* đến kể lể mọi việc.

Tô-thành nói:

— *Doãn* tướng-công tu-bổ quốc-sự, rắc quan hàn-lâm nước *Cao-ly* này đều phải kính-phục, ai cũng gọi tướng-công là một vị thiên-thần. Các quân-sĩ theo sang đây, tướng-công lại hàng ngày ra công luyện-tập, một người có thể địch nổi được nghìn người. Tướng công vẫn muốn khôi sự đã lâu, chỉ mại về quốc-cữu ở trong cung, không có ai đồng-bộ, luống sợ trong khi nổi-nổi, khó lòng mà giữ cho khỏi *Ngọc thạch câu phần*».

Hùng-khôi-phượng thở dài mà rằng:

— Hễ tất phải như thế! Người ta sống chết, chẳng qua là lẽ bởi mệnh trời. Nay ta viết một bức thư, nhà-ngươi mau mau đem ra để trình tướng công. Độ này có lẽ nữ-chủ chỉ cảm tức ta mà chết mất thôi!

Nói xong liền lấy mảnh giấy viết thư giao cho *Tô-thành*. Lại dặn *Tô-thành* rằng:

— Nhà ngươi phải cẩn-thận, ra nói với tướng-công, hễ có sự gì bí-mật, cứ bàn với *Thuận-thiên-vương* cũng được, không phải lo-ngại, vì hắn là một người trung nghĩa thành thực ở nước *Cao-ly* này đó. Lại xin tướng-công nên giữ-gìn thân-thể, để lận trung báo quốc, chớ nghĩ đến ta làm chi.

Tô-thành lạy tạ lui ra. Bấy giờ đã sang đầu canh 5, *Hùng-khôi-phượng* đứng dậy đi ra mở cửa, trong lòng nằm nghĩ lẩn-thẩn những âu-sầu, nhớ thương cha mẹ.

Hùng-khôi-phượng lại lẩm-nhẩm nói một mình rằng:

— Hễ bao giờ cho ta thoát khỏi chỗ hóa-khanh này! *Hạng Nam-kim* kia là cũng mày có thù oán gì nhau, mà sao mày lại hãm-hại ta như thế này. Ta ngờ đâu nhiều lại đau lòng bấy nhiêu, dẫu chết bây giờ cũng thật là một sự êm muội. Trời ơi! Cha mẹ anh em không được gặp mặt, vợ con sinh-sản cũng chẳng biết ra thế nào! Nhà ta, ta còn không cứu giúp được, công đâu mà cứu giúp a!

Hùng-khôi-phượng nghĩ quanh nghĩ quẩn, càng nghĩ càng căm-tức *Nam-kim* nữ-chủ mà rằng:

— *Hạng Nam-kim* kia! Mày làm hại ta đến thế này là cùng! Chẳng hay *Hoàng-phủ Lương-vương* thuở xưa có sao lại đem *Nam kim* mà gả cho *Bách-hoa vương* làm gì, để đi hại cho *Cao-ly* ra sỉ nhục lấy cho cả Trung-quốc. Ấy mới biết cái thân vua-tôi-tỉ người giữ được lòng trinh, nhưng ta lại lo thay cho nàng *Hạng-hoa-tu*, trong ngọc trắng ngà, há không phải là một bậc nghiêng-thành nghiêng nước, mà lòng sen dạ sắt, dẫu tấm thân chìm nổi, cũng chẳng chút đổi dời.

Hùng khôi-phượng còn đang một mình ngẫm nghĩ thì bỗng nghe một người ở ngoài có tiếng người lao-nhao, gọi nhau dậy mà rằng:

— Chết chưa! trời sáng lắm rồi! mau mau dậy ngay, kẻo lỡ khi nữ-chủ tới đây thấm *Hùng* quốc-cữu thì chúng ta lắt bị trọng phạt!

Bấy giờ mọi người mới kinh-hoàng mà cùng nhau dậy. Một tên nội-giám chạy vào hầu với *Hùng-khôi-phượng* rằng:

— Dạ dám bẩm quốc-cữu! nữ-chủ lôi long-tử khiêm-ar, thế tử còn phải vào trông nom thuốc thang, vậy hãy tạm xin quốc-cữu cho ngài học.

Lại nói chuyện *Nam-kim* nữ-chủ ở trong cung, suốt ngày cứ lý hí, ăn chẳng biết ngon, ngủ không yên giấc có lúc thì nức-nở khóc, có lúc thì khúc-khích cười, cũng nhiều lúc thì lẩn-thẩn hồn-vía đánh đập bọn cung nữ chung các nội-giám có người đến thiệt mạng.

Nam-kim nữ-chủ bị bệnh nằm một chỗ, ngày giờ thâm thoát, bỗng chốc đã ba năm trời. Bao nhiêu việc chính trị trong triều, chẳng xem-xét đến một tý gì cả.

Nam kim nữ-chủ biết *Khắc-lâm* có ý muốn phản-nghịch, mới không ưa dùng như trước, cho hết quyền-chỉ-huy cho *Thuận-thiên-vương*.

Vì thế *Khắc-lâm* tại đem lòng oán giận, mỗi khi vào cung vẫn mỉa mai cười cợt, vì *Nam-kim* nữ-chủ cũng như nàng *Ba cơ* thuở xưa.

Nam-kim nữ-chủ rất lấy làm bỏ then, không còn biết nói thế nào. Muốn trị tội *Khắc-lâm* thì không trị được, mà cứ để cho hắn mỗi ngày một càng-hoành-hành thì cũng khó lòng giữ trọn được ngôi trời.

Nam kim nữ-chủ đã truyền đem 500 cấm-binh vào canh-thủ các cửa cung, nhưng ngặt vì ốm nằm một chỗ thì lấy luật không được nghiêm mình, kẻ ra người vào, chẳng ai tra xét kỹ cho lắm.

Nội-giám *Trương-thuận* bèn tìm cho *Doãn thượng khanh* tướng-công biết là thế-tử ở trong cung đã khỏi cảm rồi. *Hùng-khôi-phượng* cũng viết thư gởi ra cho *Doãn-thượng khanh* tướng-công khởi sự.

Khắc lâm từ khi đi đánh giặc *Đông-di*, thắng trận trở về, *Nam-kim* nữ-chủ gia phong làm *Hướng-quốc*. Dẫu rằng thắng chức, nhưng kỳ thực giảm mất quyền;

Khắc-lâm cậy mình là người trí cao sức mạnh, vẫn chắc rằng nữ-chủ ốm nặng thì tất phải truyền ngôi cho mình. Bởi vậy hàng ngày chỉ đam-mê rượu-sắc, hoặc lại bàn đến chuyện làm vua.

Khắc-lâm thường định phong chức-vị sắc cho các bà vợ, kẻ khi làm vua thì người nào làm hoàng-hậu, người nọ làm tế-phi và người kia làm hiền-phi, v. v.

Khắc-lâm cười mà bảo rằng:

— *Nam-kim* nữ-chủ thật là già mà vô-sỉ. Các người đây ví như sen ngó đào tơ, ta còn không thiết, khi nào lại đam-mê đến đứa đàm-phụ kia. Nếu ta không sợ còn chút thể-tử về đông tiền Vương thì ta còn đâng con gái gia ấy làm chi, chỉ lộng mỗi một mồi, gươm cho xong việc! ngặt vì còn ngại thế-tử ở trong cung, khi ta khởi sự, tất thân-dâu không thắng-phục. Bởi vậy ta phải nhờ đến cái sự-tình của con gái gia ấy, khiến cho trong ngoài không ai dám nói cào gì.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)